

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

آئینه ایران

بهرام رحمانی
۰۴ اپریل ۲۰۲۴

جشن‌های نوروزی در ایران به ویژه کردستان، سیاست‌ها و سنت‌های حکومتی را به نبرد فرا خواندند!

چون آبر به نوروز رُخ لاله بشتست برخیز و به جام باده کن عزم دُرست
کین سبزه که امروز تماشاگه توست فردا همه از خاک تو برخواهد رُست

خیام

جشن‌های امسال از چهارشنبه سوری تا دیدوبازدیدها نوروزی و سیزده بدر، هم تداوم مراسم هر ساله جشن و سرور بود، هم دهن‌کجی به حکومت و توصیه‌های آن و هم به‌نوعی ادامه جنبش «زن، زندگی، آزادی» است. مشاهده تأثیرات و تغییراتی که عامل آن جنبش انقلابی «ژینا» بود، اکنون کار دشواری نیست و بسیار ملموس‌تر شده است. در زندگی عادی و روزمره مردم تابوهای مذهبی و مردسالاری، یکی پس از دیگری شکسته می‌شوند و مردمی که با فرهنگ انضباطی حاکمیت سازگار نیستند یک گام جلوتر می‌روند. حتی جریمه‌های ۳ میلیون تومانی برای روسری نداشتن هم نتوانسته عموم زنان را وادار به پوشیدن حجاب اجباری کند. چالش سبک زندگی در ایران امروز، به‌معنای واقعی تضادهای بنیادین اجتماعی-طبقاتی و همچنین تنش‌های هویتی و زیست‌محیطی را بیش از پیش به نمایش می‌گذارد. در حالی که موضوع مرکزی این چالش، صرفاً حجاب زنان نیست اما حکومت سعی دارد آن را برجسته‌تر کند تا به چالش‌های طبقاتی سایه بیندازد و آدرس غلط به جامعه بدهد. چالش کنونی سبک زندگی در ایران، همه شئون اجتماعی و فرهنگی را شامل می‌شود. نوروز ۱۴۰۳، در سراسر ایران تفاوت از سال‌های پیشین بود، به‌ویژه در کردستان که همواره نوروز در آن رنگ و بویی خاص و سیاسی‌تر دارد. بیش‌تر از یک ماه، جشن و سرور و برنامه‌های متنوع شاد نوروزی در کردستان جریان داشت و آشکارتر از گذشته، کلیه اهداف و سیاست‌ها و ایدئولوژی حکومت را به چالش طلبیدند. زنان و مردان و پیر و جوان کردستان از ارومیه تا سنندج، ایلام تا مهاباد، از اورامان تا کرمانشاه، از مریوان تا پاوه و...، مراسم‌های پرشوری به راه انداختند. در هر چهار استان کردستان، آذربایجان غربی، ایلام و کرمانشاه تقریباً هر شهر و روستایی برای خود مراسمی جداگانه برگزار کرد. مراسم نوروزی روستای ژیوار اورامان. در روستای نی مریوان و در سقز، مردم شعار «زن، زندگی، آزادی» سر دادند.

در مرکز استان کردستان، در میدان اقبال شهر سنندج، زن و مرد با پوشش‌های زیبا و رنگارنگی رقصیدند. غیر از مردم کردستان، مهمانان زیادی از سراسر ایران در این مراسم حاضر شدند و در کنار مردم کرد شادی کردند. تا جایی که «ملا قادر» امام جمعه و نماینده ولایت فقیه در پاوه، داد و فریادش بلند شد. او در اولین نماز جمعه فروردین ۱۴۰۳ گفت:

«در طول این ۴۵ سالی که من به یاد دارم هیچ‌گاه سابقه نداشته تا این حد به ماه رمضان و به اسلام اهانت شود. من فکرش را هم نمی‌کردم دختران در این سرزمین لباس کومله و دموکرات بپوشند و برقصند. نمی‌دانم این اتفاقات طبیعی است یا سیاست جمهوری اسلامی است. اگر سیاست است که من با هم‌چین سیاستی موافق نیستم.» اغلب دختران جوان کردستانی امسال با پوشش‌هایی متفاوت در نوروز ظاهر شدند. منظور امام جمعه پاوه از لباس‌های «کومله و دموکرات» لباس‌های مشابه این دختران بود.

رقص‌های کردی (هله‌پهرکی) را می‌توان از ریشه‌دارترین و کهن‌ترین و در عین حال زیباترین رقص‌ها دانست. رقص مردم مناطق کرد نشین از گذشته‌های دور بوی حماسه گرفته است. رقصی که با آن همبستگی، قدرت و وحدت و همبستگی را به رخ دشمنان می‌کشند.

گردش دایره‌وار در هله‌پهرکی، اشاره‌ی دست‌ها به آسمان که نماد عروج و صعود، رشد و اتصال به مبدا است. پای کوفتن بر زمین، ضرب آهنگ (ریتم) و هماهنگی اجراکنندگان می‌تواند از جمله رمزهای نا نوشته این رقص باشد. هله‌پهرکی به‌عنوان یکی از هنرهای نمایشی در تار و پود فرهنگ کردها ریشه محکمی دوانده است. و گذشت زمان به دلیل عجیب شدنش با فرهنگ‌های مختلف هم نتوانسته بر روی آن تاثیر بگذارد.

گردش دایره‌وار در رقص کردی، اشاره‌ی دست‌ها به آسمان (که نماد عروج و صعود و متوصل شدن به مبدا است). پای کوفتن بر زمین، ریتم و هماهنگی اجراکنندگان از جمله رازهای وحدت و همبستگی جمعی در این سنت دیرینه به شمار می‌آید.

دستمال داشتن نفر اول و نفر آخر نشان‌دهنده برابری است و دست یکدیگر را گرفتن هم به نشانه اتحاد گروه است. دیگر افراد گروه، بدون دستمال، به ردیف در کنار رهبر گروه به گونه‌ای قرار می‌گیرند که هر فرد با دست چپ، دست راست نفر بعد را می‌گیرد. در این رقص‌ها معمولاً زنان و مردان در کنار هم و دست در دست هم به پایکوبی می‌پردازند. که در اصطلاح محلی به این حالت «گنم و جو» (گندام و جو) می‌گویند.

نوروز یکی از مهم‌ترین جشن‌های تاریخی حوزه تمدن جمعیت قابل‌توجهی از جمعیت غرب آسیا و ایران تبدیل شده است. در ایران تحت حاکمیت جمهوری اسلامی، هر حرکتی سیاسی محسوب می‌شود چرا که حاکمیت کوچکترین

روزه‌ای برای اظهار وجود آزادانه مردم باقی نگذاشته است. به‌خصوص عید نوروز امسال در شرایطی برگزار شد که مردم اسیر بحران‌های مختلفی همچون بحران اقتصادی و سیاسی هستند قاعدتا جشن و شادی کردن نباید از ته دل باشد بلکه از سر این که ایدئولوژی حاکمیت جشن و شادی را ممنوع کرده است آن‌ها از هر فرصتی استفاده می‌کنند تا اعتراض خود را ابراز دارند.

مردم در عید نوروزو امسال بیش‌تر از سال‌های گذشته نتوانستند نیازهای عید خود و فرزندان‌شان را برآورده سازند زیر همه چیز از سفر هفت‌سین گرفته تا آخیل و شربینی و لباس عید و غیره به‌طور سررسام‌آوری گران شده‌اند.

در حالی که عید نوروز یک جشن باستانی است و ریشه در طبیعت و بیداری زمین پس از زمستان و آغاز بهار دارد. اکنون حدود ۳۰۰ میلیون نفر از مردم جهان نوروز را جشن می‌گیرند، برخی پژوهش‌گران کشورهای منطقه، روایت‌های عجیبی از مخالفت با جشن گرفتن نوروز به یاد دارند؛ از جمهوری اسلامی گرفته تا حکومت طالبان در افغانستان و حکومت اردوغان در ترکیه دارند که با دلایل متفاوت نوروز را ممنوع کرده‌اند.

به این ترتیب، ده‌هاست که نوروز در ایران سیاسی شده است به این دلیل که حاکمیت جشن و سرور مردم را حرام کرده است. اما مردم با وجود همه مشکلات اقتصادی و سیاسی و حتی عزاداری حسینی و غیره، مراسم چهارشنبه سوری و عید نوروز را جشن می‌گیرند تا از این طریق نیز مخالفت خود را با ایدئولوژی رسمی حاکمیت و عملکردهای غیرانسانی آن نشان دهند.

در سال‌های اخیر برخی از روحانیون ذی‌نفوذ در جمهوری اسلامی ایران تلاش کردند تا برخی از مناسبت‌های مذهبی را به جای عید نوروز جشن بگیرند. هر چند که تاکنون تلاشی ناکام بوده، اما برجسته کردن مناسبت‌های مذهبی با گرفتن جشن و چراغانی کردن خیابان‌ها و پخش شربت و شیرینی از جمله کارهایی بوده که هرگز در روزهای عید نوروز انجام نمی‌شود.

مشکلات اقتصادی و سختی‌های زندگی سال‌های اخیر در کنار نگاه خاص حاکمیت جمهوری اسلامی به جشن‌های نوروز موجب شده کمی از شور و نشاط آن کم شود اما بسیاری از ایرانیان جدا از این‌که حاکمیت چه نگاهی به چهارشنبه سوری و عید نوروز دارد، سعی می‌کنند درون خانواده‌های خود با شور و شوق بسیار عید نوروز را جشن بگیرند.

فقط ایرانیان نیستند که نوروز را جشن می‌گیرند، بلکه حدود ۳۰۰ میلیون نفر در سراسر جهان از جمله افغانستان، قزاقستان و در میان کردهای ترکیه، عراق، سوریه و جاهای دیگر این روز را جشن گرفته و سال نو را به یکدیگر تبریک می‌گویند. دست کم ۳ هزار سال است که نوروز در ایران جشن گرفته می‌شود و در عصر مدرن، ایرانیان در تعطیلات دو هفته‌ای سال نو در داخل کشور یا اگر پولدارتر باشند به خارج از کشور سفر می‌کنند.

در روزهایی که مردم تورم واقعی را بیش‌تر از پیش احساس می‌کنند و بهای دلار با افزایش ۲۵ درصدی در سال ۱۴۰۲ از مدتی پیش وارد کانال ۶۰ هزار تومان شده است و تورم به بالای ۵۰ درصد رسیده است.

حکومت از هر فرصتی استفاده می‌کند تا آیین‌ها و جشن‌های مردم ایران را کم‌رنگ و از زندگی مردم خارج کند، ولی در مقابل مردم هم با پاسداشت آیین‌های تاریخی جشن و سرور خود و مخالفت، سعی بر مقابله با این خواسته حکومت دارند.

با آن‌که احمد وحیدی وزیر کشور جمهوری اسلامی در صفحه شخصی خود در شبکه اجتماعی «ایکس» درباره تعطیلی بوستان‌ها و پارک‌ها در روز ۱۳ فروردین نوشت: «مردم فهیم ایران همیشه حرمت ماه مبارک رمضان را حفظ کردند. نوروز و سنت اسلامی یک پیوند دیرینه دارد. در وزارتخانه هیچ تصمیمی برای تعطیلی گرفته نشده است. مواظب توطئه دشمنان باشیم، ولی روز گذشته خبرگزاری دولت (ایرنا) خبر تعطیلی بوستان‌ها در سراسر کشور را منتشر کرد، و گزارش‌های مردمی خبر از بستن و مسدود کردن پارک‌ها برای جلوگیری از مراسم سیزده بدر دادند. با این‌حال روز سیزده بدر مردم طبق روال همیشگی برای پایان بردن جشن‌های نوروزی به‌سوی دشت‌ها و کنار رودها روانه شدند.

با وجود این‌که مقام‌های رسمی جمهوری اسلامی از جمله احمد وحیدی، وزیر کشور، تعطیلی رسمی پارک‌ها و تفرجگاه‌های ایران را در سیزده‌بدر تکذیب کرده‌اند، گزارش‌های میدانی از شهرهای مختلف آشکار می‌کند که ماموران حکومتی از صبح دوشنبه ۱۳ فروردین، ورودی بسیاری از تفرجگاه‌ها و پارک‌ها را مسدود کردند.

روزنامه هم‌میهن می‌نویسد: «در حالی که وزیر کشور نوشته که هیچ تصمیمی برای تعطیلی تفرجگاه‌ها گرفته نشده، اما اخباری از تعطیلی بوستان‌ها و تفرجگاه‌ها در نقاط مختلف کشور شنیده می‌شود.»

ویدیوهایی که صبح سیزده‌بدر در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد، مسدود بودن ورودی کوه صفا در اصفهان را نشان می‌داد. در ساری هم ماموران نیروی انتظامی مانع ورود مردم به پارک جنگلی‌های این شهر شدند.

ویدیوهایی که از ازدحام مردم در مسیرهای منتهی به پارک‌ها منتشر شده، حاکی از آن است که در پی بسته شدن ورودی پارک‌ها، بسیاری از مردم در جاده‌ها گیر افتاده‌اند.

از تهران ویدیویی منتشر شد که نشان می‌داد تمام ورودی‌های به دریاچه مصنوعی خلیج فارس در غرب پایتخت مسدود است. همچنین بر اساس خبرها، گروهی از دوستانان محیط‌زیست نیز در اعتراض به اقدام شهرداری برای ساخت مسجد در پارک قیطریه، در این پارک تجمع کردند.

ویدیوها و تصاویر مشابه دیگری نیز از مسدود شدن ورودی پارک‌ها در استان‌های البرز، کرمان، لرستان، کرمانشاه، زنجان و قزوین منتشر شد. وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی هم موزه‌ها، مکان‌های تاریخی و محوطه‌های باستانی از جمله تخت جمشید، پاسارگاد، نقش رستم، آرامگاه حافظ، ارگ کریم‌خانی، طاق بستان را تعطیل کرده است تا مردم برای سیزده‌بدر در محوطه‌های تاریخی دور هم جمع نشوند.

هم‌زمان، مقام‌های حکومتی از امام‌جمعه‌ها گرفته تا مسئولان دولتی به روش‌های مختلف، از توصیه گرفته تا تهدید، تلاش کرده‌اند مانع برگزاری مراسم سیزده‌بدر شوند.

در استان آذربایجان غربی، ناصر عتباتی، رئیس‌کل دادگستری این استان، مردم را تهدید کرد و گفت: «با افرادی که حرمت ایام شهادت را رعایت نمی‌کنند برخورد قانونی قاطع می‌شود.» این مقام دستگاه قضایی جمهوری اسلامی مردمی را که قصد دارند مراسم سیزده را برگزار کنند، به «هنجارشکنی» و «حرمت‌شکنی» متهم کرد.

در واکنشی دیگر، لطف‌الله دژکام، نماینده علی خامنه‌ای در استان فارس، ضمن اشاره به هم‌زمانی سیزده‌بدر با سالروز درگذشت امام اول شیعیان گفت که «کسی که احساس کند پدر از دست داده است، اگر روز طبیعت هم باشد به تفرج نمی‌رود و غیرمسلمانان هم حرمت می‌گذارند.» نماینده رهبر جمهوری اسلامی در فارس به مردم توصیه کرد در تعطیلات عید فطر به تفریح بروند.

روز دوشنبه برخی اکانت‌های منتسب به جمهوری اسلامی در شبکه‌های اجتماعی نیز با انتشار تصاویری از پارک‌های خلوت، بدون اشاره به تعطیلی آن‌ها مدعی شدند که مردم به «پاسداشت ماه رمضان» و «سالروز شهادت امام اول شیعیان» مراسم سیزده‌بدر را برگزار نکرده‌اند.

با وجود این‌که مسئولان و رسانه‌های حکومتی روز یکشنبه اعلام کردند که با تصمیم وزارت کشور تمام پارک‌ها و تفرجگاه‌ها در روز دوشنبه ۱۳ فروردین تا یک ساعت قبل از افطار تعطیل است، احمد وحیدی، وزیر کشور، و معاونش صدور چنین دستوری را تکذیب کردند.

با وجود این ادعا، ویدیوها و تصاویری که کاربران در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته‌اند، تعطیلی گسترده پارک‌های عمومی و تفرجگاه‌ها در سراسر ایران را نشان می‌دهد. در این میان، مصاحبه ویدیویی طیب ملکی‌پور، فرماندار قزوین، که به‌صراحت می‌گوید پارک‌ها بر اساس «دستورالعمل بالادستی و همگام با کل استان‌های کشور» تا یک ساعت قبل از اذان مغرب تعطیل‌اند، به‌طور گسترده در رسانه‌ها فراگیر شده و موجی از واکنش‌ها را در پی داشته است.

بسیاری سخنان متناقض مقام‌های جمهوری اسلامی درباره تعطیلی پارک‌ها و تفرجگاه‌ها در سیزده‌بدر را نشانه هراس جمهوری اسلامی از آیین‌های ملی و باستانی ایران دانستند.

در آن روزها خبرهایی از تعطیلی مراکز تفریحی و پارک‌ها در استان‌های مازندران، زنجان، کرمانشاه، اراک، نجف‌آباد، مرودشت و مبارکه اصفهان منتشر شده‌اند.

شهرداری تهران هم از استقرار «یگان حفاظت شهرداری تهران» در چهار پارک لاله، ولایت، پلیس و پارک جنگلی سرخه‌حصار خبر داد و اعلام کرد که جلوگیری از «هرگونه هنجارشکنی اخلاقی» از جمله مهم‌ترین اهداف حضور این نیروهاست.

جمع شدن خانواده‌ها در طبیعت و پارک‌ها، بازی و رقص و پایکوبی و خوردن غذا از جمله رسومات سیزده‌بدر است که مسئولان جمهوری اسلامی ایران با توجه به ماه رمضان آن را «هنجارشکنی» می‌نامند.

لطف‌الله دژکام، امام جمعه و نماینده رهبر جمهوری اسلامی در شیراز هم به مردم پیشنهاد داده که به جای سیزده‌بدر، در تعطیلات عید فطر یعنی حدود ۱۰ روز دیگر به طبیعت بروند.

او در سخنانی واکنش‌برانگیز با اشاره به تقارن سیزده بدر و ۲۱ رمضان گفت: «طبیعتاً آن‌که احساس کند پدر از دست داده اگر روز طبیعت هم باشد به تفرج نمی‌رود.»

داوود گودرزی، شهردار منطقه ۵ تهران از باز بودن پارک‌های این منطقه در غرب تهران خبر داد اما گفت که با همکاری بسیج قرار است در پارک‌ها «نماز جماعت»، مراسم عزاداری و تعزیه‌خوانی برگزار شود و در برخی از پارک‌ها، افطاری ساده هم توزیع می‌شود.

شهرداری منطقه ۱۲ تهران هم از برگزاری «نماز جماعت» در پارک‌های این منطقه از جمله بوستان‌های زندگی و شهر خیر داده است.

بسیاری از اماکن تاریخی و گردشگری میراث فرهنگی از جمله تاق بستان کرمانشاه، تخت جمشید و پاسارگاد در استان فارس، و تمامی اماکن تاریخی، محوطه‌ها، موزه‌ها و جاذبه‌های گردشگری استان چهارمحال و بختیاری تعطیل هستند. علیرضا جیلان، مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی چهارمحال و بختیاری، تعطیلی اماکن گردشگری و تاریخی را بر اساس مصوبه دولت و مطابق سال‌های گذشته خواند.

او گفت که مجموعه فرهنگی تاریخی قلعه چالستر، موزه باستان‌شناسی شهرکرد، قلعه دزک، قلعه جونقان، موزه صنعت فرخ‌شهر و موزه‌های مردم‌شناسی بروجن در روز دوشنبه ۱۳ فروردین‌ماه «میزبان مردم، مسافران و گردشگران نیست.»

به گفته مسئولان، تمام اماکن و محوطه‌های تاریخی گردشگری استان البرز از جمله کاروانسرای ینگ‌امام، کاخ سلیمانیه و محوطه تاریخی ازبکی امروز تعطیل هستند.

جمهوری اسلامی برای جلوگیری از مراسم‌های جشن و سرور عید نوروز به انواع و اقسام ترفندها و تهدید متوسل شد اما مردم اهمیتی به این تهدیدهای حکومتی ندادند و همچنان مراسم‌های عید خود را برگزار کردند. گزارش خبرنگار استانی ایسکانیوز از مازندران، صبح روز چهارشنبه ۲۳ اسفند ۱۴۰۲ رزمایش طرح نوروز ۱۴۰۳ با حضور سردار تیمور حسینی، رئیس پلیس راهور کشور، سیدمحمود حسینی‌پور، استاندار مازندران، حجت‌الاسلام والمسلمین، صادق اکبری، مدیرکل دادگستری، حسن مفخمی، فرمانده فراجا استان و جمعی دیگر از مسئولین استانی، نظامی، امنیتی و اجرایی در مرکز فرماندهی انتظامی استان مازندران، برگزار شد.

سیدمحمود حسینی‌پور، استاندار مازندران طی سخنانی در این مراسم، ضمن تبریک به مناسبت فرارسیدن ماه مبارک رمضان، بیان کرد: در این ایام که شاهد تقارن ماه رمضان با بهار طبیعت هستیم تلاش شد که طرح نوروزی امسال با شعار «آرامش و امنیت در بهار قرآن و طبیعت» از ۲۴ اسفند آغاز و تا ۲۴ فروردین سال آینده اجرا شود. استاندار مازندران با بیان اینکه این طرح با هدف مدیریت ترافیک، تامین ایمنی عبور و مرور، کنترل تردها، ایجاد امنیت و آرامش برای شهروندان استان در ایام نوروز اجرایی خواهد شد، افزود: پلیس برای تامین امنیت و آرامش مردم از هیچ تلاشی دریغ نخواهد کرد.

مقام عالی دولت در استان مازندران با بیان اینکه پلیس برای تحقق این مهم، از سه سرمایه دانش، مهارت و تجربه استفاده بهینه می‌کند، گفت: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مردم‌پایه و مردم‌محور است و اساس تفکر امنیتی پلیس ایران اسلامی، ایمان به خداست و از این رو یکی از مردمی‌ترین پلیس جهان، پلیس جمهوری اسلامی ایران است. استاندار مازندران، راز موفقیت مجموعه پلیس در کشور و استان مازندران را مردمی بودن پلیس ادعا کرد و گفت: «مردم، پلیس را دوست دارند و از عمق وجود با مجموعه پلیس، همکاری می‌کنند. وی با بیان اینکه تعداد محدودی از

هنجارشکنان، موجب برهم زدن امنیت مردم و خودشان می‌شوند که یکی از راه‌های مبارزه با این هنجارشکنان برخورد قاطع پلیس با آن‌هاست، گفت: هماهنگی بسیار بالای مسئولین استان و همدلی بین مردم و مسئولین، سبب تامین امنیت و آرامش مردم استان و گردشگران شده است.»

حسینی‌پور به تقارن ماه رمضان و نوروز اشاره کرد و افزود: «تسهیل رفت و آمد در ماه رمضان از اهمیت خاصی برخوردار است و باید مردم روزمدار در کمال امنیت و آرامش در سطح استان تردد داشته باشند.» سیدمحمود حسینی‌پور، فعالیت در رزمایش طرح نوروزی را جهاد دانست و خاطرنشان کرد: «ضروری است که گردشگران در مسافرت‌های نوروزی با پلیس، نیروهای امنیتی، ترافیکی و امدادی، همکاری کنند.» نوروز گذشته، علی‌خامنه‌ای، رهبر ایران اذعان کرد که ایرانی‌ها به دلیل «گرانی قیمت‌ها، به‌ویژه مواد غذایی و مایحتاج اولیه» احساس «تلخی» می‌کنند. او سپس دولت را موظف به اجرای «کنترل تورم» کرد، دستوری که ظاهراً چندان واقع‌بینانه نبوده و امکان اجرایی ندارد.

مقامات جمهوری اسلامی ایران، تحریم‌های اقتصادی غرب را عامل افزایش قیمت‌ها خوانده‌اند، اما منتقدان دولت، اپوزیسیون رژیم و بسیاری از مردم درون کشور بی‌کفایتی مدیران و فساد نهادینه شده به ویژه در رده‌های بالا را علت اصلی این مشکلات می‌دانند.

با وجود این همه فقر و بیکاری و گرانی در ایران، مقامات این حکومت بی‌شرمانه مدعی‌اند که اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۳ رشدی بیشتر از حد انتظار داشته است. وزیر اقتصاد ایران روز دوشنبه مدعی شد که نرخ رشد اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۲ از ۵ درصد فراتر رفته است، نرخي که سال گذشته ۴ درصد اعلام شده بود.

در فقدان نهادهای مستقل و نیز نبود آزادی فعالیت روزنامه‌نگاران تحقیقی، جمهوری اسلامی ضمن اعمال سانسور بر اطلاع‌رسانی همگانی و دقیق، با افشاکندنگان فسادهای اقتصادی گسترده هم برخورد می‌کند.

ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور ایران، اخیراً «راهبرد دشمن» را محکوم کرد و گفت هدف آن «ایجاد ناامیدی در جامعه» است. او در حالی این سخنان را گفت که دو هفته پیش کم‌فروغ‌ترین انتخابات در تاریخ جمهوری اسلامی برگزار شد. بنا به آمار رسمی تنها ۴۱ درصد از واجدان در آخرین انتخابات مجلس ایران شرکت کردند. در حالی که در کلان‌شهر تهران، میان رای اولی و آرای باطله مسابقه بود و بنا به اظهارات مختلف، حدود ۲۰ درصد از دارندگان حق رای در این شهر شرکت داشتند. بسیاری از کارشناسان در ایران مشارکت کم رای‌دهندگان را ناشی از نارضایتی مردم، به‌ویژه در مورد مسائل اقتصادی و سیاسی می‌دانند.

بخش مهمی از این «ناامیدی» به جز مشکلات اقتصادی و معیشتی، علت سیاسی هم دارد زیرا ناشی از سرخوردگی و یاسی است که حکومت ایران با سرکوب شدید خیزش زن، زندگی، آزادی در جامعه ایران به وجود آورده است. علاوه بر آن خانواده‌های قربانیان این خیزش هنوز در شرایط شادی و جشن نیستند و خانواده‌های زندانیان در نبود اعضای خانواده عید ندارند.

حسن خمینی، نوه روح‌الله خمینی، بنیان‌گذار جمهوری اسلامی هم روز شنبه به روزنامه اصلاح‌طلب اعتماد گفت که «نارضایتی» از وضعیت اقتصادی، اشتغال، فقر و نابرابری در ایران بالا گرفته است.

برای دومین سال پیاپی، جشن‌های نوروزی با رمضان، ماه روزه مسلمانان مصادف شده که در ایران از ۲۱ اسفند آغاز شده است.

در سال‌های اخیر به دلیل مقاومت جوانان، مقامات ایران تا حدودی از اعمال قوانین و محدودیت‌های سخت‌گیرانه ماه رمضان صرف نظر می‌کنند.

برخی از کافه‌ها و رستوران‌ها در مناطق مشخص، مانند مجاورت بیمارستان‌ها، مجاز به باز شدن در طول روز هستند. با این حال پنجره‌های رستوران‌ها باید طوری بسته شده باشد که فضای داخلی برای عابران روزمدار قابل مشاهده نباشد. جمهوری اسلامی ایران، از زمان استقرارش به ضدیت با آن دسته از مظاهر و نمادهای اجتماعی برخاست که در زمان پهلوی اراده‌ای برای ترویج آن شکل گرفته بود. نوروز شاید تنها جشن ایرانیان است که از این ضدیت جان سالم به در برده است، زیرا جمهوری اسلامی در ادبیات رسمی حتی نام چهارشنبه سوری و سیزده بدر را تغییر داده و به «چهارشنبه آخر سال» و «روز طبیعت» بدل کرده است.

علی خامنه‌ای نیز چند سال پیش در فتوایی گفته بود: «چهارشنبه سوری هیچ مبنای شرعی ندارد و مناسب است از آن اجتناب شود.»

با وجود محدودیت‌ها و سخت‌گیری‌ها، گروه‌های تندرو، مسئولان را بابت آنچه که «روزمخواری و بی‌حجابی» خواندند به باد انتقاد گرفتند.

حسین نوری، امام جمعه شهریار گفت که «امسال بی‌حجابی و روزمخواری به حد انفجار رسیده و مسئولین ما هم تعطیل هستند و در خواب به سر می‌برند.»

منصور ارضی، مداح نزدیک به علی خامنه‌ای که در برنامه‌های مذهبی بیت حضور مداوم داشته و از حامیان ابراهیم رئیسی است، در سخنرانی شب ۲۱ رمضان به شدت از قوه قضاییه، نیروی انتظامی و وزیر گردشگری ایران انتقاد کرد که «آنطور که باید و شاید با بی‌حجابی برخورد نمی‌کنند» چون «ظاهر را زورشان نمی‌رسد.»

«می‌آیند این‌جا در پارک می‌نشینند و روزمخواری می‌کنند و به هم تعارف می‌کنند و از هم پذیرایی می‌کنند.» یک مخاطب دیگر بی‌بی‌سی فارسی به ماجرای بستن پارک‌ها اشاره کرد و نوشت: «اگر پارک‌ها بسته باشند به بیابان خدا می‌رویم، جوجه می‌زنیم تو پارک با قلیون و مشروب اعلی.»

علاوه بر این تهدیدها، در مقطع نوروز ۱۴۰۳، سرکوب‌ها و اعدام نیز شدت یافت. به گزارش سازمان حقوق بشری همنگاو، در ماه میلادی گذشته (مارس) حکم اعدام دستکم ۱۸ نفر در زندان‌های جمهوری اسلامی به اجرا در آمد که این رقم نسبت به ماه پیش از آن ۸۰ درصد افزایش یافت. ماه فوریه ۱۰ زندانی در ایران اعدام شدند.

آمار به ثبت رسیده در مرکز آمار و اسناد سازمان حقوق بشری «همنگاو» نشان می‌دهد که طی ماه مارس ۲۰۲۴ دستکم حکم اعدام ۱۸ زندانی در زندان‌های ایران اجرا شده است. هویت ۱۷ نفر از این زندانیان برای همنگاو احراز شده است. تنها هویت یک زن اهل جلفا که در زندان مرکزی تبریز اعدام شد، هنوز مشخص نیست.

بر اساس ارزیابی این نهاد حقوق بشری، به دلیل آغاز ماه رمضان در این ماه سرعت اجرای احکام اعدام کمتر شده است، اما احتمال آن می‌رود که پس از ماه رمضان اجرای احکام اعدام بار دیگر سرعت گیرد.

بنا به گزارش سازمان‌های حقوق بشری، در ماه گذشته (مارس) اعلام کردند این دومین بار در طول دو دهه است که بیش از ۸۰۰ اعدام در یک سال ثبت شده است. آخرین بار ۹۷۲ نفر در سال ۲۰۱۵ اعدام شده بودند. در این گزارش آمده که در سال ۲۰۲۳ شمار اعدام‌های اجرا شده ۸۳۴ مورد بوده است که نسبت به سال ۲۰۲۲ حدود ۴۳ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

بر اساس گزارش همنگاو، طی ماه مارس دستکم حکم اعدام ۵ زندانی تُرک، ۴ زندانی کُرد و ۳ زندانی بلوچ در زندان‌های جمهوری اسلامی ایران اجرا شده‌اند. همچنین دستکم سه تبعه کشور افغانستان در زندان‌های ایران جزو اعدام‌شدگان هستند.

در ماه گذشته، حکم اعدام یک زن اهل جلفا که هویتش هنوز مشخص نیست، به همراه همسرش در زندان مرکزی تبریز اجرا شد. همچنین حکم اعدام یک مرد با نام کوچک «سعید» به اتهام «جاسوسی برای اسرائیل» در زندان مرکزی اصفهان اجرا شده است.

بیشترین احکام اعدام زندانیان در زندان‌های استان‌های آذربایجان شرقی اجرا شده‌اند که سه مورد بوده‌اند. در هر یک از استان‌های ایلام، آذربایجان غربی (ارومیه)، البرز، فارس، اصفهان و زنجان هر کدام دو مورد اجرای حکم اعدام ثبت شده است. در زندان‌های استان‌های قزوین، گلستان و سیستان و بلوچستان نیز هر کدام یک مورد به ثبت رسیده‌اند. گفته می‌شود از مجموع ۱۸ زندانی که در ماه مارس اعدام شده‌اند، تنها درباره یک مورد معادل ۵/۵ درصد از کل موارد، در منابع رسمی ایران و سایت‌های وابسته به قوه قضاییه اطلاع‌رسانی شده است.

در طول اسفند ۱۴۰۲، شاهد گستره‌ای از نقض‌های حقوق بشر در سراسر ایران بودیم. با ارزیابی‌های دقیق و گزارش‌های دریافتی، مجموعاً صدها مورد نقض حقوق بشر شناسایی و ثبت شده است که شامل نقض حقوق زندانیان، آزادی بیان، حق تحصیل، حقوق کودک، خشونت‌های خانگی، خشونت مبتنی بر جنسیت، بهداشت و محیط زیست، حقوق کار، و خشونت نظامی و قضایی می‌شود.

اما با وجود همه تهدیدها و محدودیت‌های حکومتی و تعطیلی پارک‌ها و تفرجگاه‌ها در برخی شهرها، میلیون‌ها ایرانی به سنت هر ساله در طبیعت حضور یافته و آخرین جشن‌های نوروزی را به‌جا آوردند.

با این وجود و با تهدیدات مکرر، عمدتاً مردم در مخالفت با حکومت به استقبال جشن‌های نوروزی رفتند. با وجود تهدیدهای جمهوری اسلامی و فشارهای اقتصادی، میلیون‌های شهروند ایرانی جشن‌های نوروزی خود از چهارشنبه سوری تا ۱۳ بدر برگزار کردند.

خانواده‌های دادخواه قربانیان جمهوری اسلامی، هم‌زمان با ۱۳ فروردین، تصاویری از حضور کشته‌شدگان در طبیعت منتشر کردند و با نوشتن پیام‌هایی جشن سیزده‌بدر را گرامی داشتند. محتوای بسیاری از این پیام‌ها با مضمون مبارزه و مقاومت و ایستادگی در مسیر دادخواهی است.

طبق گزارش‌ها، با وجود محدودیت‌های حکومتی و تعطیلی پارک‌ها و تفرجگاه‌ها در برخی شهرها، خانواده‌های دادخواه همچون دیگر ایرانیان به سنت هر ساله جشن سیزده‌بدر را گرامی داشتند.

برخی از این افراد برای گرامی‌داشت این روز در طبیعت حضور یافتند و شماری دیگر با انتشار پست‌هایی در رسانه‌های اجتماعی، یاد عزیزان خود را گرامی داشتند و تصاویری از حضور کشته‌شدگان اعتراض‌ها در آیین‌های سیزده‌بدر سال‌های گذشته منتشر کردند.

میثم پیرفلک، پدر کیان پیرفلک، کودک کشته‌شده در جریان خیزش انقلابی و اعتراضات ایزده، عکسی از آخرین سیزده‌بدر کیان را در استوری اینستاگرام خود منتشر کرد و نوشت این عکس در فروردین ۱۴۰۰ در روستای تلخاب ثبت شده است.

لیلی مهدوی، مادر سیاوش محمودی، نوجوان معترض کشته‌شده در خیزش انقلابی، با انتشار تصویری در اینستاگرام خود به مناسبت سیزده‌بدر نوشت: «همیشه عاشق عید، تحویل سال نو و سیزده‌بدر بودیم و دور هم بودیم و کنار هم.»

او پسر خود را قهرمان خطاب کرده و نوشته قهرمان، تو خوابی ولی مادر بیدار. با تمام سختی‌ها و اذیت‌هایی که شدم حتی یک لحظه از خون به ناحق ریخته‌ات نخواهم گذشت.

مهسا یزدانی، مادر محمدجواد زاهدی از کشته‌شدگان خیزش انقلابی در یک استوری اینستاگرامی با انتشار تصویری از حضور خود بر مزار پسرش در روز سیزده بهدر نوشت: «به وسعت ندیدن نگاه خسته‌ام، عکس دونفره‌مان؛ قامت بلندتر بود و من به تو تکیه می‌کردم؛ نامرد روزگار، تکیه‌گامم را خاک کرد.»

برادر میلاد سعیدیان‌جو، معترض کشته‌شده در خیزش انقلابی، با انتشار ویدیویی در صفحه اینستاگرام خود نوشت: «این صدا و فیلم میلاد جانم است که در روز سیزده بهدر در «مال آقا» جای دیدنی ایذه گرفته شده. امسال میلاد در کنارمان نیست ولی به رسم عادت این روز را گرامی می‌داریم.»

وی با بیان این‌که برادرش گاهی وقت‌ها در روزهای سیزده‌بدر ترانه «دی بلال آخی، بلال بلال آخی» می‌خواند، نوشته که «ما او را همراهی می‌کردیم و ساعت‌های آخر گردش، موقع برگشت به کنار مزارع گندم می‌رفتیم.»

برادر محسن قیصری، معترض کشته‌شده در خیزش انقلابی، ویدیویی را از حضور خانواده عرفان خزایی، دیگر معترض جان‌باخته در خیزش سراسری ۱۴۰۱، منتشر کرده و نوشت: «این‌جا یک جهان عشق نهان است؛ حضور پدر و مادر و بستگان گرامی جاویدنام عرفان خزایی و ادای احترام و تقدیم گل بر مزار محسن عزیزمان که از تهران تا آرامگاه با قدم‌های سیزشان دریایی از مهر و محبت به رگ‌های خسته‌مان جریان داد را ارج می‌نهیم. ما دادخواهیم و هرگز از خون عزیزانمان نخواهیم گذشت.»

خواهر ابوالفضل آدینه‌زاده، جان‌باخته خیزش انقلابی، در یک استوری اینستاگرامی با انتشار تصویری از حضور بدون حجاب اجباری خود بر مزار برادرش نوشت: «۱۳ فروردین ۱۴۰۳ کنار برادر خوش‌تیپ هستم.»

وی با انتشار تصویر دیگری از حضور مادرش گلی حسینی بر مزار برادرش ابوالفضل نوشت: «پارسال همین روزها مشغول درست کردن خانه ابدیات بودیم. دو سال است که تمام مناسبت‌ها را کنار مزارت هستیم. سال‌های قبل با شور و شوق مشغول بازی شیطونی بودی. امسال با غم نبودنت چه کنیم؟»

این زن دادخواه، ویدیویی را از نواختن ویولن از سوی یک شهروند بر مزار برادرش در اینستاگرام منتشر کرد و نوشت: «در راه تو کی ارزشی دارد این جان ما؟ پاینده باد خاک ایران ما.»

وی برای قطعه سوم نواخته‌شده نوشت: «نوا کرمانجی‌ست که پدر و مادرم دوست داشتند روزی در عروسی یک‌دانه پسرشان نواخته شود و حالا هر دو در کنار سنگ سرد پسرشان ایستاده اشک می‌ریزند. نه فراموش می‌کنیم، نه می‌بخشیم.»

خواهر محسن محمدی کوچک‌سرایبی، از کشته‌شدگان خیزش انقلابی در قائمشهر، با انتشار ویدیویی از حضور خود بر مزار برادرش در روز سیزده‌بدر نوشت: «قهرمانم. تو در آرامگاه زیر خروارها خاک نیستی. تو نسیمی هستی که به صورتم می‌وزد. تو گرمای مطلوبی هستی که درسما به تنم می‌نشیند. تو گلی هستی که از خاک روییده. تو قطره بارانی هستی که بر گونه‌هایم نشسته. تو را زیر مزارت نمی‌جویم. تو دیگر آنجا نیستی، تو جاری هستی در شعور کیهانی.»

روز ۱۳ فروردین، آخرین روز از تعطیلات نوروز است که مردم با رفتن به پارک‌ها، جنگل‌ها و تفرجگاه‌ها به شادی می‌پردازند.

از آن‌جا که ۱۳ فروردین امسال هم‌زمان با سالگرد قتل امام اول شیعیان شده، ویدیوها و گزارشات منتشرشده در شبکه‌های اجتماعی، نشان می‌دهد جمهوری اسلامی تلاش کرد با ایجاد محدودیت‌های مختلف از جمله تعطیل کردن پارک‌ها و تفرجگاه‌ها، از برگزاری این آیین باستانی در ایران جلوگیری کند.

این اولین بار نیست که ممنوعیت ورود مردم به پارک‌ها در روز سیزدهم نوروز خیرساز می‌شود.

متأسفانه در سفرهای نوروزی، صدها تن در تصادفات جاده‌ای جان خود را از دست دادند. تیمور حسینی، رییس پلیس راهور فراجا خبر داد که ۷۴۰ نفر در تصادف‌های سفرهای نوروزی کشته شدند. او اشاره کرد تا صبح سیزدهم فروردین حدود ۱۹ هزار و ۳۲۵ نفر نیز مصدوم شده‌اند. حسن مومنی رییس پلیس راه کشور اعلام کرد که ۸۳ درصد خودروها در تصادفات منجر به مرگ از زمان آغاز طرح نوروزی پلیس تاکنون، خودروهای تولید داخل ایران بوده‌اند. پیش‌تر مقام‌های پلیس، رانندگان را مقصر اصلی تصادفات نوروز معرفی کرده بودند.

طرح نوروزی پلیس ایران از روز ۲۴ اسفند ۱۴۰۲ آغاز شده و تا سیزده بدر ادامه می‌یابد. مومنی روز یکشنبه ۱۲ فروردین افزود که تاکنون از میان خودروهای درگیر در تصادفات مرگبار، ۶۲ درصد پژو و پراید بودند. بر اساس این گزارش، فقط ۱۷ درصد خودروهای تصادف کرده منجر به فوت، خودروهای خارجی بودند. این اولین بار در روزهای اخیر است که پلیس ایران آمار دقیقی که حاکی از نقش خودروهای داخلی در تصادفات مرگبار است، ارائه می‌کند.

صنعت خودروسازی در ایران به شدت رانتهی است و سال گذشته واگذاری خودروهای شاسی‌بلند و رانتهی به نمایندگان مجلس موجی از واکنش‌ها را برانگیخت.

پیش‌تر فرماندهان مختلف نیروی انتظامی درباره نقض فنی جاده‌های ایران یا کیفیت پایین خودروهای داخلی که مقصر اصلی آن‌ها نهادهای دولتی هستند سکوت کرده بودند و درباره دلایل تصادفات، فقط مردم را متهم کردند.

رییس پلیس راه کشور، همچنین آمار تعداد تصادفات نوروزی تا روز یکشنبه را ۵۷۴ فقره تصادف فوتی اعلام کرد که در ۱۵ فقره بالای سه نفر فوت کرده‌اند.

بر اساس این گزارش، در مجموع از آغاز طرح نوروزی تا روز ۱۲ فروردین ۶۹۸ نفر بر اثر حوادث رانندگی جان خود را از دست داده‌اند.

۱۸ هزار و ۴۷۹ نفر نیز در این حوادث مجروح شده‌اند.

ایران در میان کشورهای مختلف جهان یکی از بالاترین آمارهای تصادفات جاده‌ای را دارد. طی روزهای گذشته شماری از کاربران رسانه‌های اجتماعی، به تعداد بالای مرگ و میرها در حوادث جاده‌ای واکنش نشان دادند و برخی نوشتند تلفات تعطیلات نوروزی ایران بیش‌تر از نظامیان کشته‌شده اسرائیل در جریان شش ماه جنگ با حماس است. مقامات نیروی انتظامی معمولاً رانندگان را به «خستگی، خواب‌آلودگی یا سرعت غیرمجاز» متهم می‌کنند اما به عقیده کارشناسان علاوه بر این، کیفیت جاده‌ها و فرسودگی خودروها که اغلب ناشی از فقر و گرانی خودروهاست نیز از عوامل مهم دیگر در تصادفات هستند.

در آبان‌ماه گذشته، روزنامه دنیای اقتصاد در گزارشی با انتقاد از افزایش قیمت خودروها، آن را «شعبده‌بازی خودروسازان در فروش خودرو و تقلب در فروش خودرو» توصیف کرد.

این افزایش قیمت منجر به افزایش کیفیت خودروها نشده است. اردیبهشت سال گذشته، تیمور حسینی، جانشین پلیس راهنمایی و رانندگی جمهوری اسلامی ایران، اعلام کرد: «در ۱۰ سال گذشته حتی به‌اندازه یک درصد هم شاهد افزایش کیفیت خودروهای تولید داخل در راستای ایمنی و ارتقای ایمنی نبوده‌ایم.»

او افزود که تولید پراید و پژو ۴۰۵ به شیوه‌های دیگر ادامه دارد. حسینی با انتقاد از کیفیت مدل‌های مختلف خودروهای ساخت ایران گفت: «دیگر دوران اینکه کاپوت و چراغ خطر را جابه‌جا کنند و اسمش را بگذارند یک محصول جدید، گذشته است.»

قالیباف نیز گفته بود به جای پراید ۲۰۰ میلیون تومانی می‌توان با پنج هزار دلار و با دلار ۲۵ هزار تومانی، یک خودرو با کیفیت عالی وارد کرد.

همچنین ۱۷ نماینده مجلس در نامه‌ای به هیات ریسه خواستار آن شدند که مدیران ارشد و میانی صنعت خودرو به دلیل موضوعاتی چون سوءمدیریت و عدم توسعه استانداردها، به قوه قضاییه معرفی شوند.

علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی نیز در سخنرانی برای گروهی از تولیدکنندگان، اقرار کرده بود که: «این همه حمایت در طول این سال‌ها از صنعت خودرو در کشور شده، خب کیفیت خودرو خوب نیست، مردم ناراضی‌اند و درست هم می‌گویند.» او افزود: «اعتراض مردم به جا است. این صنعت نتوانسته رضایت مشتری را جلب کند.»

عکس مربوط به برگزاری جشن نوروز ۱۴۰۳ در یکی از روستاهای کرمانشاه

منابع خبری گزارش داده‌اند که با وجود مخالفت و ممانعت نهادهای امنیتی جمهوری اسلامی برای برگزاری جشن نوروز در شهر گیلانغرب در استان کرمانشاه، این مراسم با حضور «هزاران» تن برگزار شده است.

به گزارش شبکه حقوق بشر کردستان، به دنبال انتشار فراخوان جمعی از فعالان مدنی و فرهنگی گیلانغرب برای برگزاری «جشن بزرگ نوروز» در این شهر در روز پنجشنبه دوم فروردین، نهادهای امنیتی طی روزهای اخیر با فشار و تهدید برگزارکنندگان، خواهان لغو این مراسم شده بودند.

بر این اساس، نیروهای امنیتی جمهوری اسلامی از صبح روز پنجشنبه با حضور در محل برگزاری این مراسم، اقدام به «جمع‌آوری پلاکاردها و دیگر وسایل آماده‌سازی این جشن» کردند. آن‌ها همچنین مسیرهای منتهی به محل برگزاری جشن نوروز در منطقه «ناودار» در چهار کیلومتری گیلانغرب را مسدود کردند تا از حضور مردم در این مراسم جلوگیری کنند.

طی چهار دهه اخیر، مقامات ارشد حکومتی و نهادهای مختلف جمهوری اسلامی با برگزاری جشن‌های باستانی ایران به ویژه آئین‌های فرهنگی و تاریخی مرتبط با «جشن نوروز» مخالفت کرده‌اند.

از سوی دیگر، سازمان حقوق بشری «هنگاو» تصاویری از حضور مردم در مراسم نوروز گیلانغرب منتشر کرد که در آن، جمعیت زیادی به‌رغم تهدید و بازداشت فعالین مدنی و برگزارکنندگان، در این مراسم حضور داشتند. پیشتر، فرمانداری گیلانغرب، با انتشار بیانیه‌ای برگزاری مراسم را ممنوع اعلام کرده بود.

یک «منبع مطلع» محلی در این باره به شبکه حقوق بشر کردستان گفت: «فشارهای نهادهای امنیتی پس از انتشار گسترده فراخوان برگزاری جشن نوروز از طرف فعالان مدنی و فرهنگی گیلانغرب آغاز شد. ابتدا با تهدید برگزارکنندگان، سعی در لغو این مراسم داشتند و زمانی که موفق نشدند، از صبح پنجشنبه با حضور در محل برگزاری مراسم و مسیرهای منتهی به این منطقه «سعی در جلوگیری از حضور مردم داشتند.»

به گفته او، با وجود همه این فشارها و همچنین «اختلال شدید اینترنت» در این شهر، هزاران نفر از مردم شهرستان گیلان غرب از صبح پنجشنبه به سمت «ناودار» حرکت کردند، اما مسدود شدن مسیرهای منتهی به این منطقه توسط نیروهای نظامی-امنیتی، باعث ایجاد ترافیک شدید در جاده‌های اطراف شد که بسیاری سعی کردند» با پای پیاده خود را به محل برگزاری جشن برسانند.»

به نوشته «هنگاو»، این مراسم جشن باستانی ایرانیان با «اجرای سرود حماسی» از بردین جعفری، هنرمند اهل گیلانغرب و به رغم همه تهدیدها و فشارها، با حضور «بیش از ۳۰ هزار تن» برگزار شده است. همزمان با انتشار گزارش‌هایی مبنی بر ممانعت دستگاه‌های حکومتی از برگزاری همگانی جشن نوروز در برخی مناطق غرب کشور، استانداری کرمانشاه هرگونه تجمع بزرگ و جشن عمومی مربوط به نوروز را منوط به «کسب مجوز» کرد.

به گزارش خبرگزاری ایرنا، علی شعبانی، معاون سیاسی استاندار کرمانشاه، روز یکشنبه پنجم فروردین، بدون اشاره به آمار از احضار، بازداشت و تشکیل پرونده قضایی برای شماری از «مجریان» و «مبلغان» جشن نوروز در این استان خبر داد.

او برپایی تجمع عمومی به مناسبت نوروز در برخی نقاط این استان را به گروه‌های «وابسته و خارج‌نشین» نسبت داد که به گفته او «با تشویق به برگزاری مراسم رقص مختلط» به دنبال «تشدید شکاف و اختلاف بین مردم، اقوام و مذاهب مختلف» هستند.

مقامات جمهوری اسلامی برای اشاره به مخالفان و منتقدان حکومت به‌ویژه در خارج از کشور معمولاً از اصطلاحاتی چون گروه‌های «وابسته و خارج‌نشین» یا موارد مشابه استفاده می‌کنند.

در مناطق کردنشین ایران جشن نوروز معمولاً به‌صورت عمومی برگزار می‌شود و زنان و مردان در کنار هم رقص سنتی کردی اجرا می‌کنند.

سایت خبری «کردپا» در روزهای گذشته گزارش داده بود که در پی فراخوان برگزاری جشن نوروز در شماری از روستاهای اشنویه در آذربایجان غربی نهادهای امنیتی کانال‌های تلگرامی این مناطق را وادار به انتشار پیام‌های تهدیدآمیز در مورد برپایی این مراسم کردند

رقص کرد مهسا(ژینا) امنینی

ممانعت از برگزاری مراسم نوروز در روستای نزدیک مزار مهسا امنینی

نهادهای امنیتی جمهوری اسلامی از برگزاری مراسم نوروزی در روستای آیچی از توابع سفز که در نزدیکی مزار مهسا امینی قرار دارد، جلوگیری کرده‌اند.

نازیلا معروفیان، روزنامه‌نگار که خود اهل سفز است، روز پنجشنبه دوم فروردین‌ماه، در شبکه اجتماعی ایکس(توییتر سابق) نوشت: «امروز در روستای آیچی سفز نیروهای امنیتی و انتظامی مانع از برگزاری مراسم نوروز در این روستا شدند و مردم مجبور شدند که به روستای خَیِر برای برگزاری این مراسم بروند.»

خانم معروفیان یکی از دلایل این اقدام نهادهای امنیتی را «نزدیکی مزار مهسا امینی» به این روستا عنوان کرد. بر این اساس برخی از برگزارکنندگان مراسم نوروزی در روستای آیچی به اداره اطلاعات سفز احضار شده‌اند. تصاویر منتشر شده در شبکه‌های اجتماعی نیز از راه‌بندان و ترافیک سنگین در نزدیکی این روستا حکایت دارد. خبرگزاری کردپا نیز روز جمعه، سوم فروردین‌ماه، نوشت نهادهای امنیتی «با احضار و تهدید برگزارکنندگان این مراسم» و همچنین تهدید «خوانندگان دعوت‌شده به مراسم» از برگزاری جشن نوروزی جلوگیری کرده‌اند. کردپا نوشته که در حالی از برگزاری این مراسم جلوگیری شده که «بیش از سه هزار نفر» برای حضور در این مراسم گردهم آمده بودند.

مهسا ژینا امینی، دختر ۲۲ ساله اهل سفز، روز ۲۵ شهریورماه ۱۴۰۱ در بازداشت گشت ارشاد جمهوری اسلامی در تهران جان باخت.

مرگ او منجر به اعتراضات گسترده‌ای در ایران علیه حجاب اجباری، سیاست‌های رهبران جمهوری اسلامی در داخل و خارج از کشور و درخواست برای آزادی‌های فردی و اجتماعی بیشتر شد، اعتراضاتی که آثار آن پس از یک سال و نیم همچنان ادامه دارد.

استاندار کردستان مراسم‌های نوروزی را قبح‌شکنی خواند و خواستار نظارت نیروهای نظامی بر این مراسم شد. جشن‌های نوروزی در کردستان با وجود ماه رمضان، همچنان ادامه یافت. در این جشن‌ها زن و مرد و دختر و پسر دست در دست هم و زنان با لباس‌های زیبا و رنگارنگ گردی و بدون حجاب اجباری حضور پیدا کردند. موضوعی که واکنش استاندار کردستان را در پی داشته و او خواهان نظارت مجموعه‌های انتظامی، نظامی و دهیاران بر این مراسم‌ها شده است.

اسماعیل زارعی کوشا امروز شنبه ۴ فروردین ۱۴۰۳ در جلسه شورای راهبری ترافیک کردستان با عنوان این‌که چارچوب‌هایی در برگزاری این جشن‌ها قائل هستیم، از مجموعه‌های انتظامی، نظامی و دهیاران خواست تا نظارت ویژه‌ای بر این مراسم‌ها داشته باشند.

استاندار کردستان بدون اشاره به حجاب اختیاری زنان و حضور آن‌ها در این دسته از مراسم‌ها گفته است: «با هرگونه قبح‌شکنی در این جشن‌ها مواجهه و برخورد می‌شود و ایجاد فضای باز شادی و نشاط مردم نباید به واسطه برخی حرکات به چالش کشیده شود.»

این مقام حکومتی نوع حجاب و پوشش زنان را در حالی عامل شکل‌گیری دید منفی از استان کردستان عنوان کرده که مراسم‌های نوروز بازتاب گسترده‌ای در افکار عمومی داشته و بسیاری از مردم سایر استان‌ها از چنین مراسمی استقبال کرده‌اند و نسبت به آن واکنش عمدتاً مثبت داشته‌اند.

برگزاری مراسم نوروز در روستای آیچی و نزدیک مزار مهسا امینی با فشار نیروهای امنیتی لغو شد در حالی که مراسم استقبال از سال نو در جای جای کردستان در حال برگزاری است، مراسم روستای آیچی در شهر سقز و در نزدیکی مزار مهسا ژینا امینی و سایر کشته‌شدگان خیزش سراسری ۱۴۰۱ که قرار بود پنج‌شنبه دوم فروردین ۱۴۰۳ برگزار شود با دخالت نهادهای امنیتی لغو شد.

مراسم نوروز در جای‌جای کردستان، همچنان ادامه داشت و مردم این برنامه‌ها را با شکوه هرچه بیشتر برگزار کردند و حکومت هم با توجه به پیشینه این مراسم کمتر پیش می‌آید در آن دخالت کند و یا مانع آن شود و مادامی‌که خود با بهانه‌های واهی در آن دخالت نکند این مراسمات با کمترین حواشی و در اوج شور و شادی مردم برگزار می‌گردد.

با توجه به پراکندگی شهرها و روستاهای کردستان و عدم امکان یکی شدن مراسم‌ها، معمولاً چند روستا با هم مراسمی را برگزار و از روزها قبل اطلاعیه‌های برگزاری آن را منتشر می‌کنند و مردم هم با توجه به شرایط موجود و دوری و یا نزدیکی این مراسم در آن شرکت می‌کنند.

از آنجا که روستای آیچی فاصله کمی با شهر سقز دارد تعدادی از ساکنان تصمیم به برگزاری مراسمی با شکوه داشتند که هم اهالی روستای آیچی و چند روستای دیگر و هم بخشی از مردم سقز بتوانند در آن شرکت کنند.

دست‌اندرکاران اما هیچ‌گاه فکر نمی‌کردند که با ممانعت حکومت و نهادهای امنیتی روبرو شوند و از همین‌رو آماده‌کاری‌های لازم را برای بعد از ظهر پنج‌شنبه دوم فروردین ۱۴۰۳ انجام دادند. از همین‌رو مردم آیچی، روستاهای اطراف و جمعیت زیادی از مردم سقز با توجه به فاصله کم این روستا، خود را برای شرکت در مراسم آماده کرده و راهی مقصد شدند.

با وجود حضور گسترده مردم، در کمال ناباوری، دست‌اندرکاران مراسم و همچنین گروه موسیقی و کسانیکه قرار بود مراسم را برگزار کنند در محل حاضر نشدند، تا این‌که پیگیری‌های حاضران به این موضوع ختم شد که نهادهای امنیتی به آن‌ها اخطار داده‌اند که حق برگزاری مراسم را ندارند.

اگرچه نهادهای امنیتی هیچ دلیلی برای این کار نیاورده‌اند اما حاضران تأکید می‌کنند که احتمالاً دلیل این ممانعت پیشفرض نهادهای امنیتی مبنی بر حرکت جمعیت از روستای آیچی به سمت آرامستان و حضور بر سر مزار مهسا ژینا امینی پس از برگزاری مراسم سقز بوده است.

یکی از حاضران با اشاره به حضورش در روستای آچی به شهروندخبرنگار ایران‌وایر گفت: «برنامه مثل سایر برنامه‌هایی که در کردستان و در طول این دو هفته شاهد بودیم فقط برگزاری جشن استقبال از نوروز بود، به روستا و محل برگزاری جشن رفتیم و اگرچه امکانات لازم برای روشن کردن آتش نوروزی فراهم بود اما برعکس سایر مراسمات خبری از موسیقی و هله‌پرکی نبود و مسئولان برگزاری هم غایب بودند که بعد از پیگیری‌ها اعلام شد که مراسم به دلیل عدم حضور این افراد کنسل است، ولی این‌که چرا این افراد حاضر نیستند کسی چیزی نمی‌دانست و از گفت‌وگوهای حاضران معلوم بود که تلفن همراه هیچ‌کدامشان در دسترس نیست.»

یکی دیگر از شرکت‌کنندگان نیز برای ایران‌وایر توضیح می‌دهد: «احتمال می‌دادیم که نیروهای نظامی مانع شوند، ولی وقتی شهر را به سمت آچی ترک کردیم و خبری از حضور نیروهای امنیتی و نظامی نبود خیالمان راحت شد و در طول مسیر هم چیز مشکوکی مشاهده نکردیم، روز پنج‌شنبه بود و کسانی‌که قصد زیارت قبور را داشتند به‌صورت معمول راه خود را از زیرگذری که برای ورود به آرامستان درست شده از ما جدا می‌کردند و ما به سمت روستای آچی که در بالای دست اتوبان سقز-بانه است می‌رفتیم و آن‌ها از زیرگذر به سمت آرامستان که در پایین دست اتوبان قرار گرفته است می‌رفتند و بنابراین هیچ مورد مشکوکی در مسیر مشاهده نشد تا این‌که به روستا رسیدیم و حجم انبوه ماشین‌ها و در نهایت مردمی که منتظر دست‌اندرکاران مراسم بودند را دیدیم که در نهایت اعلام شد مراسمی برگزار نمی‌شود، از همین‌رو خیلی‌ها تصمیم گرفتند که به نزدیکترین مراسم بروند و آن روستای خیدر بود.»

۲۹ اسفند ۱۴۰۰، خبرگزاری حکومتی مهر خبر کوتاهی را با تیتیر فوق منتشر کرد: «اجتماع ۲۰ هزار نفری کردستانی‌ها در پایتخت جهانی نوروز»! سنندج - مردم کردستان در اجتماعی ۲۰ هزار نفری آیین‌ها و سنن ویژه نوروزی را در سنندج، پایتخت جهانی نوروز گرامی داشتند. مراسم ویژه شب عید نوروز با حضور بیش از ۲۰ هزار نفر از مردم کردستان در استادیوم ۲۲ گولان سنندج برگزار شد.

اجرای موسیقی شاد و فولکلور، اجرای هله‌پرکی توسط پنج گروه ۱۵ نفره، اجرای سوارانه و روشن کردن آتش از برنامه‌های این جشن باشکوه بود. البته مهر در آخر خبر خود، این مراسم را به مسئولان محلی حکومت نسبت داد.

تصویر از خبرگزاری مهر

مردم کردستان در طول این دو هفته، نشان داده‌اند که این مراسم برای آن‌ها مهم و حیاتی است، برای همین در آیچی هم چون قصد آن‌ها فقط برگزاری مراسم نوروز بود، وقتی می‌بینند دست‌اندرکاران حاضر نیستند، تصمیم گرفتند که به نزدیکترین مسیر و روستایی که مراسم دیگری در آن برگزار می‌شود بروند و آن روستای خیدر بود.

آرامستان آیچی مابین دو روستای آیچی و خیدر قرار گرفته است، خیدر روستایی است که مسیر دوم مردم در سال‌گرد گذشته‌شدن مهسا (۲۵ شهریور ۱۴۰۲) برای برگزاری مراسم سالگرد بود، اما حکومت این راه را هم با باز کردن آب سد چراغویس بر روی رودخانه خشکیده مسدود کرد.

حالا پس از یک سال و نیم از کشته شدن مهسا، حکومت مانع برگزاری مراسم نوروز در یک کیلومتری آرامستان آیچی شده است ولی مردم مُسرّ در برگزاری مراسم، با حرکت به سمت خیدر خواستند این مراسم ناتمام بماند.

برای رسیدن به خیدر و از آنجا که رودخانه مابین این روستا و آرامستان آیچی در این فصل از سال پر آب است، مردم می‌بایست ابتدا به سقر برگشته و سپس به سمت خیدر بروند، یعنی مسیری ۱۵ کیلومتری را مجددا طی کرده و در مراسم آنجا حضور پیدا کنند.

در نهایت مراسم خیدر با حضور زنان و مردان و دختران و پسران سقزی و چند روستای اطراف برگزار شد.

خبرگزاری کردپا گزارش داده در شهر سقر نهادهای امنیتی با تهدید و احضار برگزارکنندگان مراسم نوروزی روستای «آیچی»، روز پنج‌شنبه دوم فرودین ۱۴۰۳، مانع از برگزاری مراسم ۳۰ هزار نفری شدند.

به گفته منابع مطلع، با این وجود روز گذشته بسیار از مردم شهر به سمت روستا رفتند، اما به دلیل لغو مراسم از سوی نیروهای امنیتی ناچار به بازگشت شدند و مردم با سر دادن شعار «زن، زندگی، آزادی» روستا را ترک کردند.

در نهایت روز گذشته مردم شهر سقر مراسم نوروز را در روستای خیدر برگزار کردند و بر اساس ویدیوهای منتشر شده به رقص و پایکوبی پرداختند.

علاوه بر سقر، گزارش‌ها و ویدیوهایی هم از حضور نیروهای امنیتی برای جلوگیری از برگزاری مراسم نوروز در شهر گیلانغرب، واقع در استان کرمانشاه منتشر شده بود.

بر اساس ویدیوهای منتشر شده نیروی انتظامی از برگزارکنندگان خواست تا مراسم را تعطیل کنند و به مردم اعلام کنند تا در محل برگزاری مراسم نوروز حضور پیدا نکنند.

نیروهای پلیس، همچنین تلاش کردند مسیرهای منتهی به مراسم را مسدود کنند. با این حال مراسم نوروز روز گذشته در گیلانغرب با حضور گسترده اما تحت تدابیر شدید امنیتی در منطقه «میاندار» برگزار شد.

با وجود صدور مجوز برای برگزاری مراسم نوروزی، فرمانداری و شورای تامین امنیت گیلانغرب این مراسم را «غیرقانونی» خواند و صدور مجوز از طرف فرمانداری و شورای تامین را تکذیب کردند. در بیانیه فرمانداری گیلانغرب گفته شده «با برهم زندگان نظم و امنیت عمومی مردم در این منطقه که احتمالاً با اهداف خاص بوده و سبب بروز مشکلاتی برای عامه مردم در این منطقه گردد، قاطعانه برخورد خواهد نمود و می‌بایست بانیان آن در محاکم قضایی پاسخگو باشند.»

پلاکاردها و تابلوهایی که برای تبلیغ مراسم نوروزی در سطح شهر نصب شده بود نیز قبل از مراسم جمع‌آوری شد. هر سال مراسم نوروز از دو هفته قبل از آغاز نوروز در شهرها و روستای مختلف کردنشین به صورت جمعی و با روشن کردن آتش و رقص و پایکوبی برگزار می‌شود.

حکومت و نیروهای امنیتی نیز هر سال تلاش می‌کنند مانع از برگزاری این مراسم شوند و در سال‌های گذشته تعداد از برگزارکنندگان و همچنین شرکت‌کنندگان در مراسم نوروزی بازداشت یا احضار می‌شوند.

همچنین به گزارش بی بی سی، سایت کردپا گزارش داده در شهر سقز نهادهای امنیتی با تهدید و احضار برگزارکنندگان مراسم نوروزی روستای «آچی»، روز پنجشنبه دوم فروردین ۱۴۰۳، مانع از برگزاری مراسم ۳۰ هزار نفری شدند.

به گفته منابع مطلع، با این وجود روز گذشته بسیار از مردم شهر به سمت روستا رفتند، اما به دلیل لغو مراسم از سوی نیروهای امنیتی ناچار به بازگشت شدند و مردم با سر دادن شعار «زن، زندگی، آزادی» روستا را ترک کردند.

آئین نوروزی در کردستان، برخلاف جشن نوروز در سایر نقاط ایران یک خصلت گروهی دارد. حکومت هم دقیقاً از همین ویژگی نوروز در کردستان وحشت دارد. بگیر و ببندهای امنیتی اما نتوانسته مانعی در برابر مردم ایجاد کند.

بنا به گزارش‌ها، از اوایل اسفند ۱۴۰۲ جشن‌های منتهی به نوروز در بیش از ۱۵ نقطه کردستان و با شرکت هزاران زن و مرد برگزار شد. عموماً نوروز در کردستان با آخرین سه‌شنبه سال (چهارشنبه‌سوری) شروع می‌شود، اما در سال جاری به دلیل مصادف شدن ماه رمضان با نوروز، مراسم زودتر از موعد برگزار شد. به‌رغم مخالفت‌های حکومت جمهوری اسلامی و همچنین تهدید و بازداشت‌های گسترده در سال‌های گذشته، امسال شور و شوق فراوانی در بین شرکت‌کنندگان دیده می‌شد.

برخی از این مراسم‌ها بهانه‌ای برای ابراز نارضایی و سردادن مجدد شعار «ژن ژیان نژادی» بودند. همچنین با وجود تهدیدهای امنیتی و همزمانی چهارشنبه‌سوری با نخستین روز ماه رمضان در شهرها و روستاهای کردستان مردم با روشن کردن آتش و تجمع در خیابان‌ها بار دیگر مخالفت خود را با توصیه‌های حکومتی نشان دادند.

از جمله تفاوت برگزاری مراسم نوروزی در کردستان با دیگر مناطق ایران، دسته‌جمعی بودن آن است. هزاران کرد در نقاط مختلف کردستان با روشن کردن آتش و رقصیدن به دور آن، همراه با پخش موسیقی‌های زنده کردی آیین نوروزی را به شکل متفاوتی برگزار می‌کنند. لباس‌های رنگی و موسیقی شاد و رقص‌های گوناگون که همگی به شکل دسته‌جمعی و با عنوان (به کُردی: هه‌لپه‌رکی) شناخته می‌شوند تنها جلوه بیرونی این آیین نوروزی در کردستان است. نوروز بهانه خوبی برای کردها در ایران، عراق، ترکیه و سوریه است که بار دیگر همبستگی عمومی خود و انزجار از حکومت‌های استبدادی را نشان دهند.

حدوداً از اوایل سال‌های دهه ۱۳۸۰ بود که کردهای ایران مراسم نوروز را مانند کردهای ترکیه و عراق به شکل گسترده و با برپایی گردهم‌آیی‌های عمومی در نقاط مختلف برگزار کردند. از همان سال‌ها نیز حکومت جمهوری اسلامی تلاش کرده با مداخله، بازداشت، میلیتاریزه کردن، تهدید و حتی برگزاری مراسم حکومتی، فضا را در کنترل خود بگیرد. با این وجود نتوانسته از برگزاری جشن‌های نوروزی با حضور همزمان مردان و زنان کُرد که غالباً پوشش مورد قبول حکومت را ندارند جلوگیری کند. شواهد نشان می‌دهد به هر میزان فشار دستگاه‌های امنیتی افزایش یافته اصرار و مقاومت کردها بر برپایی جشن‌های نوروزی بیشتر شده است.

اگرچه برگزاری مراسم نوروز در کردستان در نقاط مختلف و با شرکت هزاران فرد انجام می‌شود، اما برگزاری آن برای برگزارکنندگان عواقب مخربی نیز به همراه دارد. هفته‌ها قبل از شروع نوروز، نهادها امنیتی در شهرهای مختلف کردستان با احضار و بازداشت فعالان نسبت به برگزاری مراسم نوروز هشدار می‌دهند. سال ۱۴۰۰ دست‌کم ۵۰ شهروند و فعال فقط از یک روستا (روستای نی از توابع مریوان) در روزهای قبل از شروع مراسم نوروزی به نهادهای امنیتی احضار شدند. در همین رابطه، به گزارش آژانس خبررسانی «کوردپا» سال گذشته نیز بعد از پایان مراسم مردمی دست‌کم ۲۷ مورد بازداشت و ۸۶ مورد احضار توسط نهادهای امنیتی در نقاط مختلف کردستان صورت گرفته است. این خبرگزاری، همچنین در گزارش سال گذشته خود اضافه کرده است:

شمار زیادی از احضارشدگان در شهر و روستاهای مختلف از انتشار اخبار مربوط به احضار خود به دلایل امنیتی خودداری کرده، خصوصاً در برخی از شهرها و روستاهای استان ارومیه که امسال حکومت حساسیت بیشتری برای ممانعت از برگزاری مراسم نوروزی در آن نشان داد.

امسال نیز فعالان کرد با احضار و تماس‌های تلفنی نسبت به برگزاری مراسم نوروزی از جانب نهادهای امنیتی تهدید شده بودند. هنوز آماری از تعداد احضارها و بازداشتی‌ها منتشر نشده است. اما برخی از کنشگران کرد می‌گویند تعدادی از افراد هشدارهایی از نهادهای امنیتی در خصوص برگزاری مراسم نوروز دریافت کرده‌اند. آن‌ها می‌گویند مصادف شدن نوروز با ماه رمضان دستاویزی برای هشدارهای امسال بوده است.

روز سه‌شنبه هفتم فروردین ۱۴۰۳، اطلاعات سپاه پاسداران مانع برگزاری مراسم نوروزی در شهرستان بدره از توابع ایلام شد.

به گفته یک منبع مطلع به کُردپا، قرار بود، بعد از ظهر روز سه‌شنبه مراسم نوروزی طبق فراخوان منتشر شده، در شهرستان بدره برگزار شود، اما اطلاعات سپاه پاسداران با احضار برگزارکنندگان مراسم و اخذ تعهد از آن‌ها مانع برگزاری این مراسم شد.

از دیگر سو نیز، روز سه‌شنبه هفتم فروردین، مراسم نوروزی در شهر ملکشاهی از توابع ایلام برگزار شد و اطلاعات سپاه پاسداران به شرط عدم حضور زنان در مراسم مجوز برگزاری آن را صادر کرده بود. در همین ارتباط، نهادهای امنیتی در اشنویه جشن نوروز را «ممنوع» اعلام کرده و تهدید کرده‌اند افراد را تحت پیگرد قرار خواهند داد.

همچنین از برگزاری مراسم نوروزی در تالار «شیخ اسلامی» سنندج، روستای «آیچی» سقز و نودشه جلوگیری شد. با وجود ممانعت‌های شدید امنیتی خصوصا در گیلان غرب مراسم چند هزار نفری این شهر برگزار شد. در همین رابطه تاکنون چندین شهروند کرد در سنندج و میاندوآب بازداشت شده‌اند.

جشن‌های نوروزی در کردستان با وجود ماه رمضان و تهدیدهای حکومت، همچنان برگزار شد

تعطیلات نوروزی سال ۱۴۰۳ نیز با همه فرازونشیب‌هایی به پایان رسید اما سایه بحران‌های اقتصادی و سیاسی، همچنان بر بالای سر جامعه ایران باقی‌ست. همان‌طور که کارشناسان اقتصادی پیش‌بینی کرده بودند، نرخ ارز در ایران در نخستین روز پس از پایان تعطیلات نوروزی ۱۴۰۳ افزایش یافت. به طوری که در ساعت ۹ صبح روز دوشنبه ۱۴ فروردین، نرخ دلار آمریکا به ۶۲ هزار و ۵۰۰ تومان رسید، نرخ یورو نیز از ۶۷ هزار تومان عبور کرد و نرخ یک پوند معادل ۷۸ هزار و ۴۵۰ تومان شد.

قیمت ارز در ایام نوروز نیز با وجود تعطیلی بازار روند افزایشی داشت و نرخ دلار که در آخرین روز اسفند ۶۰ هزار و ۹۵۰ تومان بود، در نهم فروردین به ۶۱ هزار و ۳۰۰ تومان رسید و نوسان‌های قیمتی در روزهای بعد نیز ادامه یافت.

در پایان تعطیلات نوروز نیز با وجود این‌که فشار تقاضا وجود نداشت و معاملات غیرنقدی جایشان را به مبادلات نقدی در بازار آزاد داده بودند، قیمت‌ها افزایش پیدا کرد. در حالی که معامله‌گران بازار با توجه به پایان تعطیلات عید و روزهای نیمه‌تعطیل باقی‌مانده از هفته جاری، تحركات قیمتی محسوس قیمت ارز را انتظار نداشتند.

سایت روزداد۲۴، در پیوند با این موضوع از افزایش ادامه‌دار نرخ ارز طی روزها و ماه‌های آتی خبر داد و نوشت: «کارشناسان اقتصادی معتقدند که قیمت دلار امسال قطعا افزایشی است. آن‌ها به تورم بالای ۴۰ درصد در ایران اشاره می‌کنند و می‌گویند نرخ تورم در کشورهای حوزه دلار زیر چهار درصد است و این اختلاف ۳۶ درصدی جایی خود را نشان می‌دهد؛ به این معنی که دلار روزانه و به‌طور منظم باید هزار تومان گران شود.»

خبرگزاری دولتی ایرنا، روز ۱۰ فروردین در گزارشی با دستاوردسازی برای دولت ابراهیم رئیسی، ورود قیمت دلار به کانال ۱۰۰ هزار تومان را رسماً تایید کرد و مدعی شد که در صورت تداوم دولت قبل، نرخ دلار به ۲۰۰ هزار تومان می‌رسید.

روند افزایشی نرخ دلار دیگر بخش‌های اقتصادی جامعه از خوراک و پوشاک گرفته تا مسکن و درمان را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. به همین دلیل پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که با تداوم بالا رفتن نرخ ارز، رشد تورم در کنار افزایش مالیات و بحران اشتغال و کسب‌وکار مردم ایران سال سخت‌تری را پیش رو خواهند داشت.

پیدایش نوروز کردستان ایران در داستان‌ها، با افسانه‌ای از کی مورس (یا کیومرث)، شخصیتی کورد، به چشم می‌خورد که چهار هزار سال پیش از میلاد مسیح به دنیا آمده است. او در مقابل اهریمن، نماد شرارت، قرار گرفت و به جنگ با او پرداخت.

در ابتدا، کی مورس دستور داد که در صورت پیروزی بر اهریمن، آتش‌هایی در بالای کوه‌ها و تپه‌ها برافروزند تا نشان دهنده پیروزی بر دشمن باشد و همچنین فرمانی برای بازگشت سپاه از جبهه‌ها به نزد او. کی مورس در نبرد با اهریمن پیروزی شد و آتش‌ها با شعله‌های خود پیروزی او و شکست اهریمن را نشان دادند. این پیروزی ده روز قبل از نوروز اتفاق افتاد. کی مورس فرمان داد تا نه تنها روز پیروزی، بلکه نه شبانه‌روز بعد از آن نیز با برافروختن آتش و جشن‌های شاهانه گذرانده شود. از آن زمان، هر ساله جشن نوروز در کردستان، همراه با مراسم ویژه آتش‌بازی برگزار می‌گردد.

در یک نگاه کلی، مراسم نوروزی در کردستان هم یک امر فرهنگی و هم یک امر هویتی است. ملتی در تلاش است هر سال با برگزاری مراسم نوروزی به شکل گروهی، با دست‌افشانی و پایکوبی نه تنها به استقبال بهار برود، بلکه هویت فرهنگی مستقل خود را پاس بدارد. از سوی دیگر، جمهوری اسلامی هم می‌خواهد با برگزاری مراسم مورد دل‌خواهش بدیلی را پیشنهاد دهد و با بگیر و ببندها و احضار فعالان فرهنگی مانع از برگزاری مراسم نوروز در کردستان شود. اما طبعاً در این سال‌ها در این زمینه توفیقی به دست نیآورده است.

پیوند میان هنر و انسان‌شناسی پیوندی عمیق است به طوری که بخشی از فرهنگ را نمی‌توان یافت که به گونه‌ای با هنر عجین نشده باشد. اگر دو جنبه برای فرهنگ در نظر بگیریم و آن را به صورت فرهنگ مادی و معنوی تقسیم کنیم، فرهنگ مادی شامل همه ابزار و ادواتی می‌شود که ساخته مستقیم و غیر مستقیم انسان است و در زندگی او به کار می‌رود.

بی‌شک هنر تاثیر بسیاری بر غنای عناصر فرهنگی داشته و آن را دو چندان می‌کند. موسیقی هنری است که شوپنهاور در کتاب هنر و زیبایی‌شناسی خود آن را تاج هنرها می‌نامد به گفته او، در موسیقی طبیعت، دریا، کوه، پرندگان، حیوانات، همگی به سخن می‌آیند. موسیقی مظهر و نمونه اراده جهان است. انرژی و هیجان نهفته در دل موسیقی نوعی اشتیاق و قلیان در روح و جسم انسان ایجاد می‌کند که شکل بارز و آشکار آن رقص و حرکات موزون اندام‌هاست. به گونه‌ای نمود خارجی عواطف و احساسات انسان پس از شنیدن موسیقی همان رقص است.

کلام آخر این که جمهوری اسلامی ایران، از هر فرصتی برای ممانعت از برگزاری یا تحریف آن‌ها استفاده می‌کند تا جامعه ایران را هر چه بیشتر به سوی گرایش‌های مذهبی و اسلام‌گرایانه و ایدئولوژی رسمی حکومتی سوق دهد. تغییر نام سیزده‌بدر به نام جعلی «روز طبیعت» نیز پس از قدرت‌گیری جمهوری اسلامی با همین هدف انجام شد، با این حال مردم ایران نهایتاً برگزاری مناسبت‌های شادی‌بخش و رهایی‌بخش خود را فراموش نکردند که حالا دیگر برگزاری این مراسم را به نوعی مبارزه مدنی علیه جمهوری اسلامی تبدیل کرده‌اند.

بی‌تردید نوروز می‌ماند در عین این که تازگی می‌آفریند؛ امکان‌های جدید، زندگی‌های نو، مناسبات تازه، قدرت بخشی به حیات جمعی و... تمامی اعیاد و جشن‌ها چنین خصلتی دارند و رمز ماندگاری‌شان نیز در همین است. آن‌ها زندگی می‌بخشند.

جشن‌ها و اعیاد نشانه‌ای مهم برای افزودن به ارزش زندگی شهروندان است؛ کاری که جامعه آگاه و مدرن وظیفه مهمی در قبال آن دارند. امید است زندگی همگان در مسیر افزودن بر ارزش خویش، جامعه و دیگران قرار گیرد. ما زندگی را جشن می‌گیریم و نمی‌گذاریم به ورطه فراموشی سپرده شود. اگر زندگی دوباره جشن و سرور می‌خواهد پس لاجرم شادی و سرور عنصر اساسی حیات انسانی است. بدون آن، زندگی صرفاً زیستی کسالت‌بار خواهد بود. حیات شایسته جشن و سرور است و سرور تداوم بخش حیات!

امیدوارم باشیم که در سال نو، همه چیز از جمله کل حاکمیت و اداره جامعه را نو کنیم و کهنه را به تاریخ بسپاریم!

چهارشنبه پانزدهم فروردین- حمل- ۱۴۰۳- سوم اپریل ۲۰۲۴